

Apie lituanistikos programos įgyvendinimą ir ateities planus (2018 m.)

Lietuvos mokslo taryba Valstybinę lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programą vykdo trečius metus. Rengiantis naujiems programos kvietimams teikti paraiškas Vykdymo grupė apžvelgė jos įgyvendinimą ir apibendrino neseniai pasibaigusio IV paraiškų konkurso rezultatus.

Kvietimų apžvalga

2018 metai yra paskutiniai pirmuosiuose paraiškų konkursuose atrinktų projektų įgyvendinimo metai. Dauguma I–III konkursų laimėtojų ataskaitas pateiks iki 2019 m. sausio 8 d. Tęsimi neseniai pasibaigusio IV konkurso, kuris buvo skirtas vykdyti mokslo projektus (pirmą programos uždavinį „Vykdyti lituanistinius mokslinius tyrimus, apimančius ir lituanistinius šaltinius bei specializuotas duomenų bazines“), projektai.

IV paraiškų konkursui iš 85 pateiktų paraiškų finansavimą gavo 31. Konkurso sėkmės rodiklis yra 36 proc., kai ankstesnių mokslo projektų konkursų sėkmės rodiklis vidutiniškai siekė apie 21 proc. Pirmųjų dviejų sklaidos projektų konkursų sėkmės rodiklis buvo apie 60 proc., III – 23 proc.

Programos lėšos yra skirstomos atsižvelgiant į įsipareigojimus finansuoti jau vykdomus projektus bei skiriant atitinkamas sumas naujiems kvietimams teikti paraiškas, taip siekiant išlaikyti kuo pastovesnę paramą mokslininkų tyrimams bei jų rezultatų sklaidai.

Planuojami kvietimai

Programos V kvietimą teikti paraiškas planuojama skelbti 2018 m. rugsėjo mėnesį. Kvietimą numatoma skirti sklaidos projektams pagal visas programos 2 ir 3 uždavinio priemones, t. y. bus finansuojami vertimo darbai iš užsienio kalbų ar į jas, tarptautiniai bei nacionaliniai moksliniai, edukaciniai, informaciniai renginiai, tyrėjų vasaros stovyklos, seminarai, mokslo populiarinimo projektai, įvairių lituanistikos leidinių – taip pat ir periodinių žurnalų – leidyba, įskaitant ir elektroninę leidybą.

Paraiškas, ypač mokslo populiarinimo darbams finansuoti, skatiname teikti ne tik humanitarinių mokslų tyrėjus, bet ir kitų sričių mokslininkus, kurių tyrimai atitinka programoje pateiktas lituanistinių mokslinių tyrimų tematikas, tokias kaip Lietuvos visuomenės raidos tyrimai, Lietuvos gamtos paveldo tyrimai ir kitas.

Atkreipiame projektų vadovų, kurių projektai baigiasi 2018 m. gruodžio 31 d. ir pateiktos ataskaitos dar nebus įvertintos, dėmesį, kad jie gali teikti dalyvauti Valstybinės lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programos V paraiškų konkurse. Išsamesnė informacija apie paraiškų teikimo ir rengimo sąlygas bus skelbiama V kvietimo teikti paraiškas tekste rugsėjo mėnesį.

2019 m. I ketvirtį planuojamas programos VI kvietimas, jis bus skirtas mokslo projektų konkursui (programos pirmą uždavinį).

Paraiškų teikėjų dėmesiui: dažniau pasitaikantys trūkumai mokslo ar sklaidos projektų paraiškose

- Planuojant projekto biudžetą vertėtų atsižvelgti į bendrą kvietimui skirtą sumą. Iki šiol skelbtuose kvietimuose vykdyti mokslo projektus vidutinė trejų metų projekto vertė buvo apie 70 000 EUR, tuo tarpu sklaidos projektai yra itin skirtingi vertinant tiek apimtį, tiek rezultatus, tiek jų vertę.
- Įgyvendinant programą yra svarbūs tiek kokybiniai, tiek kiekybiniai rezultatai, todėl projekte patartina planuoti ne tik atlikti tyrimus, bet ir paskelbti jų rezultatus (publikuoti mokslo kūrinius, surengti renginius ir pan.).
- Skatinama tarptautinė lituanistinių tyrimų sklaida, todėl į projektus gali būti įtraukiamos išvykos, dalyvavimas tarptautinėse konferencijose ir pan.
- Paraiškose, kuriose numatomi vertimo darbai, prioritetas teikiamas Lietuvoje ar užsienyje mokslinių recenzijų, teigiamų atsiliepimų sulaukusiems darbams; jei planuojama išverstą kūrinių publikuoti užsienyje, pageidaujama, kad paraiškoje būtų pridėtas užsienio leidyklos įsipareigojimas išverstą kūrinių paskelbti.
- Skatinamos įvairios šiuolaikinės mokslo rezultatų sklaidos formos: mokslo populiarinimo leidiniai, interneto svetainės, renginiai, bendradarbiavimas su žiniasklaida ir kt. Prioritetas teikiamas didesnę auditoriją pasiekiantiems sklaidos projektams.
- Skatinama profesionali elektroninė mokslo šaltinių, specializuotų žodynų ir kitų duomenynų sklaida ir integravimas į didesnius (taip pat ir tarpinstitucinius) duomenų bankus. Mokslo kūrinių, ypač taikomojo pobūdžio, popierinė leidyba riboja duomenų prieinamumą, informacijos pateikimo galimybes, informacijos paieškos efektyvumą, interaktyvumą, atnaujinimo spartą bei galimybes. Atkreiptinas dėmesys, kad nepakanka turėti sistemingai sukauptus ir aprašytus duomenis, derėtų numatyti profesionalias programavimo ir dizaino paslaugas. Techninė parengimo ir programavimo pusė, aprašoma paraiškose, turi atitikti šiuolaikinės skaitmeninės sklaidos reikalavimus: ji turi būti funkcionali, turi būti numatyti kūrimo, priežiūros, atnaujinimo, palaikymo ateityje būdai.
- Projektai, kurie rengiami apgintos disertacijos pagrindu, yra tinkami teikti sklaidos projektų konkursui, ir tik tie projektai, kuriuose ženkliai išplėtojama disertacijos tematika – mokslo projektų konkursams.